

FOTO ANP/ROBIN VAN LONKHUIJSEN

LIBERALISME

Neoliberalisme, gehuld in christen-democratische mantel

In zijn column *Individuen, vinkjes en anti-liberalisme* (8/2) haalt Tom-Jan Meeus twee begrippen door elkaar: liberalisme en neoliberalisme. Liberalisme gaat over rechten van individuele burgers. De term 'neoliberalisme' is volgens Meeus een dusdanig vage term dat er nog geen partij van betekenis is geweest die een 'neoliberaal Nederland' als ideaal aan de kiezer voorlegde. Ik lees Meeus graag - maar hier raak ik het spoor bijster.

Zou het niet kunnen zijn dat het hele neoliberale project in Nederland zich aanvankelijk in een christen-democratische mantel hulde? Dat het spreken over het maatschappelijk middenveld en mantelzorg een economische praktijk verhulde, gericht op de versterking van de B.V. Nederland? Spreken over een 'zorgzame samenleving', maar iets anders realiseren? Ruud Lubbers formuleerde een doordacht economisch beleid, gericht op deregulering, privatisering van overheids-

bedrijven, flexibilisering van de arbeidsmarkt, belastingverlichting voor het bedrijfsleven, verlaging van de kosten van sociale zekerheid. Nederland werd koploper op het Europese continent als het gaat om tijdelijke arbeidscontracten. Politiek Den Haag richtte zich op Nederland als handelsnatie, gericht op handel en transport en winst op korte termijn. Vandaar de Tweede Maasvlakte, de Betuwelijn en de uitbreiding van Schiphol. Banken werden 'bevrijd' van de naoorlogse kapitaalrestricties. Nederland werd belastingparadijs. Belastingen op topinkomens, vermogens en erfenissen werden verlaagd. Balkenende hield ons voor dat het Nederland mankeerde aan een VOC-mentaliteit. Eerst het zuur, dan het zoet, zo sprak de neoliberale regeringsleider in zijn vermomming als christen-democratische politicus. De stuurloze, terugtrekkende overheid breekt ons nu alle dagen op.

Bertus Mulder Feanwâlden